DIMINEAŢA TINERELOR DOAMNE BY MARTA PETREU. AN ANALYTICAL APPROACH

Laura Alexandra Petrea (Şopterean)
PhD. Student, UMFST Târgu-Mureş

Abstract:Marta Petreu is a teacher, poet, writer and editor. Her real name is Rodica Marta Petreu and after marriage her last name became Vartic. She is formed in the ambiance of „Echinox" and she belongs to 80s. Her second volume of poetry is called „Dimineaţa tinerelor doamne" and it is published in 1983. The major theme of this volume is the loneliness, melancholy, fear and language. Its pure and rough realism doesn't have figures of speech. From de beginning of the volume we can notice the fact that the poetry is an autobiographical type.

Keywords:Petreu, 1983, echinoxism, language, poetry

Cel de-al doilea volum are trei secvenţe: prima secvenţă este „Conspecte despre fericire", a doua „Viaţa altuia" şi a treia „Dicţionar de sindroame". Spre deosebire de cartea sa de debut în care „încredinţa poemului, în ultimă instanţă, posibilitatea – de nu afirmată, cel puţin murmurată – se a suplini vacuitatea eului, devălmăşia vremii şi straniul discordant al lumii, *Dimineaţa tinerelor doamne* e o dimineaţă retezată, <<ne-revendicată>>, pustie ca o eroare esenţială"[1].

Virgil Ierunca spune că tema acestei cărţi este de fapt titlul celei de-a doua secvenţe, o Viaţă a altuia[2]. Într-adevăr eul creator este separat de partea fizică a sa şi vorbeşte despre întâmplările care au avut loc ca şi cum nu i s-ar fi întâmplat. Dar putem observa şi faptul că acea iubire sfâşiată de care vorbeşte în prima parte pare să menţină spiritul viu, plin de inspiraţie şi-l ajtută să scrie.

Prima secvenţă a acestui volum, „Conspecte despre fericire", are ca temă de bază dragostea pierdută în trecut, dar care are încă urmări în prezent, este încă actuală: „Eu te-am iubit întotdeauna cu o mare speranţă", „Şi încă stau aici aşteptând", „Şi încă stau aici aşteptând"[3] . Există o alternanţă între prezent şi trecut, iar acea alternaţă subliniază atemporalitatea, o aşteptare continuă în care totul stă în loc; aşteptarea şi speranţa fac ca dragostea dintre cei doi să devină poezie „dragostea noastră devine un exerciţiu stilistic" „Dragostea noastră – un exerciţiu

[1]Virgil, Ierunca, *Semnul mirării,* Editura Humanitas, 1995, Bucureşti, p.208.
[2]Virgil Ierunca vorbeşte despre cele trei cicluri ale acestui volum de poezie, apoi propune tema acestui volum, preluând-o de la secvenţa din mijloc; de asemenea, spune că cel dintâi ciclu este anunţat ironic şi cel de-al treilea este încheiat printr-o sintagmă metonimic-delirantă, în volumul *Semnul mirării,* Editura Humanitas, 1995, Bucureşti, pp.208-209.
[3]Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.63.

BDD-A29751 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:26 UTC)

stilistic”[4]. Eul liric se adresează direct iubitului „te-am iubit”, „gloria ta”, „te-am citit”, „ţii minte”, „să-ţi povestesc” etc. În această aşteptare continuă - „Ştiu – nici crinii nu dau roade” – natura este blocată şi ea – „Muzeul de istorie a naturii e închis;”[5] - într-o stare de nemişcare. Acest drum lung şi obositor căptuşit cu aşteptare nu îi determină pe cei doi să uite totul şi „eu-ul” spune că „tot mai suntem unul pentru altul un nume”[6]. Zăpada cade peste „eu”, dar cade caldă „Caldă cade peste mine zăpada”[7]. Această sintagmă oximoronică scoate în evidenţă căldura sufletească şi faptul că sentimentele încă sunt actuale.

În această primă secvenţă sunt câteva poezii strecurate aleatoriu între celelalte şi au aceaşi titlu „Capitol”, iar singurul mod de diferenţiere al acestora este II, III, IV, V şi VI. În aceste poeme Marta Petreu scrie o adresare directă acelui personaj „tu” în care îi spune ceea ce dorea ca el să ştie „Doream (ce dezmăţ!) să-ţi povestesc tot ce ştiu despre mine / Da. În cuvinte tot atât de mari şi de patetice / ca aceste amintiri noduroase schiloade pe care / zadarnic zadarnic le avortez într-un aşternut de hârtie”[8]. În acel timp despre care ea scrie acest monolog adresat avea identitatea întreagă, „creierul tău frumos / să-l locuiesc eu cu trupul meu”[9], „cât de mult m-am iubit”[10], „îmi amintesc întâmplări ale trupului”[11], „la sfârşitul fiecărui cutremur / câtiva paşi pe stradă alături”[12]. În acea perioadă Marta era identitatea sa, iar confuzia şi singurătatea nu existau. „Identitatea nu se fracturază însă din interior – conştiinţa e fericită în nefericirea ei”[13]. În prezent a rămas doar amintirea acelor vremuri în care tupul era al său - „înfăţişarea de ieri / când în oglindă stă rituală şi zâmbitoare / dovada penală a resemnării?”[14].

Iarna este anotimpul în care totul stă nemişcat, iar plantele aşteaptă trecerea ei pentru a înverzi, la fel este şi în eul creator care în „Conversaţii de iarnă” conversează matinal în „sufrageria de iarnă” pentru a examina „fantezia umană povara / Ca pe o rochie nouă a Martei”[15]. În acest discurs liric toate verbele sunt la persoana I, plural „examinăm”, „lăudăm”, „mirosim”, „suntem”, „facem”, „purtăm”, „inventăm” ca şi cum viaţa pe care o trăieşte este legată de viaţa altei persoane şi orice acţiune este legată de acţiunea altei persoane, străine. „Poeta îşi verifică într-adevăr identitatea-i deportată în diverse stadii, contradicţii şi sfâşieri. În conversaţia cu sine – conversaţie de iarnă – viaţa îi apare fantomatic- străină.” [16] Putem remarca faptul că acum nu mai este singură, singurătatea şi melancolia au dispărut din acest peisaj iernatic. Iarna simbolizează sfârşitul – poate un sfârsit al suferinţei şi al aşteptării continue. „Sufletul: supravieţuitorul pe termene scurte”, „Nu se moare prin durere”, „Nu mai pot scrie despre

[4]*Ibidem,*p.64.
[5]*Ibidem,* p.63.
[6]*Ibidem,* p.64.
[7]*Ibidem,* p.63.
[8]*Ibidem,* p.65.
[9]*Ibidem,* p.70.
[10]*Ibidem,* p.67.
[11]*Ibidem,* p.66.
[12]Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.68.
[13] Virgil, Ierunca, *Semnul mirării,* Editura Humanitas, Bucureşti, 1995 p.209.
[14] Marta, Petreu, *op. cit.*, p.66.
[15]*Ibidem,* p.71.
[16] Virgil, Ierunca, *Semnul mirării,* Editura Humanitas, Bucureşti, 1995 p.209.

BDD-A29751 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:26 UTC)

singurătatea noastră pânditoare uscată”[17]. Până şi trupul său îi pare străin în poezia „Facerea” – „Încă de la naştere sunt ajustat după măsuri străine”[18].

„Trepanaţii de primăvară” apare precum speranţa că primavara vine şi alungă tot ce a fost, numai că doar titlul arată acest lucru. Din nou creierul vorbeşte - „îmi exersez glasul zilnic”, „mă aşez în faţa oglinzii şi cânt”[19] – şi odată cu venirea luminii începe din nou îşi împrospătează memoria chiar dacă doreşte să adoarmă „Spre ziuă/ cu unghiile bandajate cu mintea plină de cheaguri şi cicatrice/ mă aşez în faţa oglinzii şi-mi cânt: / să-mi primenesc memoria / s-o culc în scutecele proaspăt albite - / dormi! dormi! / anestezia – ultima fericire îngăduită”[20]. Din aceste versuri putem remarca schizofrenia care a pus stăpânire pe creierul eului creator. Este conştient că nu e bine ceea ce se întâmplă, îşi ordonă să doarmă fapt remarcat prim repetiţia imperativă a verbului „a dormi”.

În a doua secvenţă a volumului „Dimineaţa tinerelor doamne”, intitulat „Viaţa altuia”, singurătatea („toate singurătăţile excesive sunt asemănătoare iubirii”[21]) pune din nou stăpânire pe eul creator şi o nouă temă, care până acum nu a fost menţionată este cea a vieţii pe care o vede „precum o moarte despărţită de trupul în care creşte / nouă luni / (pregătirea fiecărui dezastru durează)”[22]. Acum doreşte să rescrie copilăria - „Înventez poveştile (de mult uitate) / un peisaj cu viţă-de-vie / părinţii tineri”[23] – şi să rescrie istoria „acestui trup”, după cum putem observa în primele versuri ale secvenţei.

„În ziua ploioasă / nostalgii – cicatrice trezite / mici semne roz ca zmeura dulce aproape coaptă”[24] – din această comparaţie a nostalgiilor, a micilor cicatrici roz cu zmeura dulce reiese faptul că ele sunt singura pată roz, care îi îndulcesc creierul şi-i alungă singuratatea dar în sinele său simte că acestea sunt moarte şi rămân doar amintiri vagi în momentul în care spune că „nici noaptea orbii nu se bucură de supremaţie / ochiul mort rămâne mort / (fără amintiri – un embrion strangulat în placentă)”[25]

Când vorbeşte despre nopţi, „îmi ordonez nopţile conform unui criteriu unic: / nopţi ale adolescenţei şi nopţi dormite / Casante / iubiri grăbite congelează-n creier”[26], le simte ca şi cum ar fi „melancolii de lapte”, care au avut loc la o vârstă fragedă a adolescenţei, grăbite, care „congelează-n creier” amintirile fericite „melancolii de lapte precise acute”[27].

În „Orestia”, poem aflat în această secvenţă, care pare să aibă o tentă mitologică deoarece după cum ştim Orestia este singura trilogie a Greciei antice şi este o creaţie dramatică, poeta scrie un monolog adresat unui bărbat - „ai fi putut fi fratele meu cu zece ani mai mare”[28] - care a

[17] Marta, Petreu, *op. cit.*,pp. 72, 73.
[18] *Ibidem,* p.75.
[19] *Ibidem,* p.80.
[20] *Ibidem.*
[21] Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.86
[22] *Ibidem,* p.85.
[23] *Ibidem.*
[24] *Ibidem,* p.86.
[25] *Ibidem.*
[26] *Ibidem,* p. 87.
[27] *Ibidem.*
[28] *Ibidem,* p.88.

BDD-A29751 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:26 UTC)

marcat-o din punct de vedere emoţional „ne-am fi atins mâinile pe stradă / mi-aş fi sters pudra pe cămaşa ta galbenă // Ţi-aş fi umblat pe piele cu tălpile goale” şi cu el ar fi dorit să simtă atingeri fine, precum cea a mâinilor, sau cea a obrazului pe corpul său. „Tălpile goale” pot reprezenta o goliciune sufletească, ar fi atins tot corpul său pentru a-l cunoaşte complet, dar acestea sunt doar iluzii. Realitatea este dramatică, la fel ca mitul grecesc care îi dă numele poeziei.

O altă poezie cu numele unei zeiţe din mitologia greacă este „Artemis”, zeiţa vânătorii. În acest poem putem remarca o răzbunare pe bărbaţi, „bărbaţii iubiţii”, după cum sunt pomeniţi cu ironie în versurile poemului. Versul care devine refren este „Tandreţea propriilor mele victime: n-o mai suport”[29] este plasat înainte de fiecare dintre cele trei strofe, ca şi cum ar premedita faptul că „bărbaţii iubiţii” vor deveni victimele sale. Acea tandreţe a victimelor pe care nu o mai suportă sunt de fapt „principii amare” care o trimit în prezentul operei într-o stare de euforie - „Prezent al euforiilor chimice. Sentimente sumare / Endorfine. Trupuri geometrice. Silogisme perfecte. / Ostentative”[30]. Atitudinea pe care o putem observa în acest poem este una sadică deoarece verbul „a măcelări” îl foloseşte într-o sintagmă care creează o imagine subră „în budoare a măcelări (pentru palmares doar) bărbaţii”. Palmares este acea listă în care sunt înscrise victoriile obţinute de către cineva, iar ea comite acest măcel al bărbaţilor doar pentru a-şi extinde lista, onoarea şi pentru a-şi mări orgoliul. În viaţa cotidiană, bărbaţii sunt cei care sunt aspri şi sunt capabili să comită măceluri, chiar dacă nu sunt măceluri fizice – sunt măceluri sentimentale, dar în acest poem rolurile sunt inversate; ei devin victime tandre ale lui Artemis.

În această secvenţă este tot iarnă „Orfelinat iarna”, „Regulamentul de iarnă” şi este duminică. Această sfântă zi de odihnă o menţionează continuu eul liric deoarece această zi este destinată repausului „Istorii pentru duminică”, „Ulise în apele duminicii”. Luate împreună, iarna şi duminica sunt un repaus amorţit în care natura, animalele şi oamenii se opresc din orice activitate de rutină. Poemul „Ulise în apele duminicii” din nou pare o contradicţie între termenii Ulise şi duminica. Cu toţii ştim că Ulise, personajul mitologic grec care aluat parte la războiul troian se întoarce spre casă imediat după război, străbătând un drum plin de peripeţii şi fiind nevoit să lupte încă douăzeci de ani; în momentul în care ajunge acasă nu-l mai cunoaşte nimeni şi este nevoit să se deghizeze într-un cerşetor. Dacă-ar fi ştiut acest lucru probabil n-ar mai fi luptat şi ar fi preferat să moară „pentru că dacă împiedici un om să viseze / el moare pe loc / în acest veac luminos”[31]. La fel putem remarca şi în acest caz - „Deci vreau destinul unui animal de casă / să-mi crească blană / Ochii mei vor lumina noaptea / ca un reflector de război / Cu botul năclăit de pene / duminica / îmi voi recita imnuri”[32] – dorinţa eului liric este de a trăi nopţile pline cu amintire, ochii să-i lumineze noaptea, iar duminicile să facă încontinuu ceea ce simte – penele reprezintă pernele moi în care-şi doreşte să stea, iar imnurile reprezintă elegiile de care vorbeşte şi în volumul anterior.

[29]Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.90
[30]*Ibidem.*
[31]*Ibidem,* p.100.
[32]*Ibidem.*

BDD-A29751 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:26 UTC)

În „Codul bunelor maniere” „Nu se întâmplă nimic”[33]. Amintirea este tot ceea ce a rămas alături de mirosul de tutun, dorinţa şi panica resimtită în faţa evenimentelor care urmau să aibă loc. Aceast poem este de fapt o strofă scurtă căreia i se alătură două versuri scurte şi libere.

„Zăpada înaintează de-a lungul sângelui nostru - / perfuzie înţeleaptă letală / cum demult / răcoros doar seamănul meu mă putea cuprinde”[34] – remarcăm în aceste versuri zăpada care nu mai este caldă, care înaintează să îngheţe la fel cum fitilul unei bombe de arde încet, rămânand doar scrumul negru. Sângele nu va mai circula, iar moartea datorată răcelii va avea loc între cei doi. Acum dragostea sa este comparată cu un pustiu imens, pe care o compară indirect cu un orfelinat uitat de lume, iarna - „Dragostea mea – un orfelinat iarna”[35].

„Sarcophaga carnaria” este titlul unei poezii de disperare în care „Eu urlu aceste întâmplări aceste cearceafuri”[36] este versul care se repetă pentru a intensifica acel urlet al durerii. Durerea este provocată de amintirea acelui „tu” care încă îi locuieşte în memorie şi-i provoacă amintiri „Îmi locuieşti memoria ca pe o carieră de piatră verde / vara cu mentă crudă îmi împodobeai sânii”[37]. În mitologia greacă, menta este simbolul dragostei neîmpărtăşite deoarece a apărut în urma îngropării personei pe care zeul infernului, Hades, o iubea foarte mult şi soţia acestuia a descoperit acest lucru şi din cauza geloziei a a săvârşit acest fapt, de a o îngropa pe Mintha. Apare un joc al cuvintelor - „Îmi locuieşti memoria ca pe o carieră de piatră verde” - , apoi „verdele” este înlocuit cu adjectivul „veche” – „Îmi locuieşti memoria ca pe o carieră de piatră veche”[38]; această înlocuire a adjectivului verde cu veche diferenţiază memoria care era cruda şi proaspătă cu cea de acum, care este alterată şi îndepărtată, fapt exprimat în următorul vers „Departe / departe sunt trupurile noastre – materie caldă intactă”[39]. Repetarea acestui adverb „departe” amplifică depărtarea, la fel cum a făcut şi „urletul” de mai devreme.

Se pare că în această secvenţă a venit, în sfârşit si vremea autorului în poemul „Descrierea autorului”. „Am douăzeci şi şapte de ani puţină febră / şi-o înţelegere statistică a gândirii / desprind solzii de pe ochi / pregătesc o justificare”[40] – într-adevăr este vorba despre autoare, putem remarca faptul că acest volum a fost publicat în 1983, iar ea este născută în 1955; deci volumul fusese scris cu un an înainte, iar din aceste versuri reiese din nou faptul că această poezie este una de tip biografic. Vârsta, întelegerea statistică şi febra nu par să spună prea multe lucruri despre interiorul scriitoarei, dar acea justificare pe care o pregăteşte nu pare să aibă niciun sens. Urmează o paranteză în discursul liric – „(O! Ce metafizică a faptelor mici se mai află / şi-n capul meu)” – care este destul de expresivă, ţinând cont că semnele de punctuaţie lipsesc aproape în totalitate. Acea exclamaţie plină de emfază şi acele cuvinte legate de filozofia care se ocupă cu principiile fiinţei şi trăsăturile generale ale acesteia alături de „capul meu” – gândurile celui care scrie, acelui „eu” care este suferind de mult timp, încearcă să se descrie şi să exemplifice în

[33] Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.91.
[34] *Ibidem,* p.92.
[35] *Ibidem.*
[36] *Ibidem,* p.93.
[37] *Ibidem.*
[38] *Ibidem.*
[39] *Ibidem.*
[40] Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.94.

BDD-A29751 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:26 UTC)

cuvinte măreţe ceea ce simte de când îşi caută noua sa identitate. Continuă cu „Pregătesc o justificare / experienţa morţii de unul singur îmi foloseşte / numai mie / Până vorbim despre o fericire din ceruri / durerile îşi fac din mine un scutec: / mă degradează”[41]; îşi caută o justificare a morţii sale de independente, oare îi va folosi cu ceva faptul că moare? Va scăpa de durerea de pe pământ şi va ajunge într-o fericire deplină în ceruri? Acest lucru nu îi oferă nicio siguranţă ca va ajunge în cer la o fericire deplină dacă suportă până atunci acele dureri care o degradează. La fel cum proverbul românesc spune că până să ajungi la Dumnezeu, te mănâncă sfinţii, la fel putem remarca şi în această situaţie. „Într-o singurătate ce şi-a pierdut orice dâră de confort creator (o singurătate mutilată, neîncepută şi neistovită), ultimul cuvânt al poetei – ca ecuaţie personală – îl are, de data aceasta fără ocol, vrerea de murire”[42]. Se pare că la o vârstă atât de fragedă se gândeşte la moarte, se gândeşte profund la acest lucru şi încearcă să-şi alunge gândurile negre, adică cele referitoare la moarte „Uit toate obiectele atinse: să-mi fac culcuşul / sub pielea ta / pentru că orice amnezie mă duce cu gândul la moarte”[43]; odată cu atingerea fizică sau în acest caz imaginară deoarece doar gândul o duce la pielea personajului „tu” eul se simte mai bine. Amnezia strică orice stare de viaţă, odată cu uitarea ar uita şi să trăiască, iar spiritul său va fi mort. O altă paranteză semnificativă din acest poem este: „(dar nu împăcarea mea cu lumea o vreau / ci urma trupului meu îngust / presat în ierbarele cerebrale)”[44] . Eul este conştient de faptul că nu singurătatea sau lipsa de contact cu lumea exterioară i-a provocat această pierdere, ci despărţitea de trup, „trupul meu îngust”, care i-a provocat pierderea de identitate. Dar această identitate de fapt nu este pierdută, trupul este „presat în ierbarele cerebrale”, se află încă în memoria eului, doar că trebuie să iasă de acolo să revină la ceea ce era cândva.

„Faptele diverse apar ca nişte <<istorii pentru duminică>>, însă duminica şi-a pierdut învelişul sărbătoresc spre a deveni o parcelă repetitivă a timpului agresat – cotidian acefal”[45]. O duminică înzăpezită şi claustrată o putem observa din primul vers al poeziei „Istorii pentru duminică”. Acest început - „Ce duminică înzăpezită se arată în camera cu zăbrele / vopsite verde (imitaţie aproape perfectă / a viţei-de-vie” – în care eul liric este închistat în acea cameră cu bare îl poartă în diverse amintiri care încă le vede proaspete şi verzi – de aceea zăbrelele sunt ca viţa-de-vie – deoarece nu au un rol de claustrare, ci unul de *flashback*. Tânăra doamnă de acum cinci ani se privea în portretul argintiu şi era o frumuseţe – „ce frumuseţe / de scos în lume pe o perniţă de catifea”[46] – fină, elegantă şi delicată precum catifeaua. O altă amintire este cea a carelor de luptă, tratatele docte în care dragostea era pe furiş, bătăliile zilnice şi mărunte; toate aceste elemente nu duc decât spre un loc, acela al trecerii „Dincolo: un centimetru cub de aer în vena cavă”[47]. Revine la prezent în ultima strofă a poemului şi exclamă „Oho! Ce femeie ratată ce munţi de zăpadă uzată / în camera cu zăbrele” şi „Gândul ei toarce silogisme”[48]; remarcăm

[41]*Ibidem.*
[42] Virgil, Ierunca, *Semnul mirării,* Editura Humanitas, Bucureşti, 1995 p.212.
[43]*Ibidem.*
[44]Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.94.
[45] Virgil, Ierunca, *Semnul mirării,* Editura Humanitas, 1995, Bucureşti, p.210.
[46] Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.99.
[47]*Ibidem,* p.99.
[48]*Ibidem.*

BDD-A29751 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:26 UTC)

verbul la prezent „a toarce” - arată o acţiunea pisicii liniştite care se odihneşte – care descrie prezentul plin de zăpadă uzată de această dată, dar mintea sa pare să se odihnească. Amintirile pe care le-a menţionat au devenit istorie, iar „toate istoriile se decid noaptea / într-o deplină impudoare a minţii”[49].

„Viaţa altuia” se încheie cu o poezie numită „Fericita vârstă adultă”, de tip biografic în care eul descrie o poveste de mult uitată, cea a părinţilor săi: „Augustin şi Maria: la naşterea mea / dragostea lor era o poveste de mult uitată / colb colb // Între voi doi aşez memoria mea lătrătoare / ca-ntr-un pat conjugal: / nu m-aţi dorit / dar mi-aţi prezis jupuirea”[50]. Povestea de dragoste a celor doi era deja uitată, probabil datorită gândurilor şi a vieţii în doi, de aceea praful s-a aşternut pe ea. Eul creator parcă le reproşează celor doi faptul că memoria sa este atât de „lătrătoare” după cum o numeşte, adică vorbăreaţă şi neobosită, descrisă printr-o imagine metaforică sonoră. Le mai reproşează şi faptul că nu au vrut-o în viaţa lor şi din acest motiv cei doi au spus dinainte ce se va întâmpla, precum o prevestire a acelei separări a eului de trup, ceea ce este numit de către poetă „jupuire”. Probabil acest substantiv descrie cel mai bine felul în care ea a simţit acea pierdere de identitate odată cu înstrăinarea de trupul său.

Cea de-a treia secvenţă, „Dicţionar de sindroame”, conţine două poeme care au acelaşi titlu „Teze despre identitate” şi „Teze despre identitate II”. Din nou tezele sunt cele prin care încearcă să dezvolte şi să exprime gândurile care frământă eul, la fel ca în primul volum – care conţine o mulţime de teze despre anumite frământări: „Vorbesc încă o dată şi la fel de zadarnic / despre identitate / nemărturisita colocăitoarea jumătate a conştiinţei”[51]. Dar aceste frământări nu mai sunt semnificative deoarece „Într-un teritoriu al nimănui”[52] simte că este părăsit de frica morţii şi că acum deţine exact dimensiunea corpului său „Eu am exact dimensiunea propriului corp: / A coincide cu A” şi spune acest lucru încă o dată „Eu am exact dimensiunea propriului corp: / pot lichida logodnele prezentul / Voi relata viitorul: / nu gloria / ci nepăsarea de a duce identitatea până la capăt”[53]. A trecut peste treptele trecutului şi prezentului, peste singurătate şi urmază să gândească la un viitor care nu deţine glorie, ci identitate. Probabil identitatea este mai importanta decât gloria, deoarece odată cu regăsirea identităţii se regăseşte pe sine şi se va simţi bine şi împlinit. Eul repetă ultimele două versuri menţionate mai devreme, doar că în loc de singurătate apare suferinţa „nu gloria / ci nepăsarea de a duce suferinţa până la capăt”[54]; identitatea este identificată cu suferinţa, deci pentru a avea identitate trebuie să sufere sau identitatea este de fapt suferinţa în sine, trăirile dureroase marchează unicitatea.

Iarna cu zăpezile tumultoase a plecat, la fel ca duminicile cotidiene care reprezentau o stagnare a timpului şi apare primăvara, dimineaţa şi lumina odată cu „Ultima scrisoare către dragostea unui bărbat” şi „Aplicaţii de primăvară”: „Primăvară cu febră mare: / după dragoste / faţa mea aidoma cu scrisoarea mea / uzată în buzunarul sacoului tău maron / Şi eu iubindu-te / ca pe o parte bolnavă a trupului meu // Îmi propun reveria amintirea întâmplătoare / Oh! Blândă

[49] *Ibidem.*
[50] *Ibidem,* p.101.
[51] Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.105.
[52] *Ibidem.*
[53] *Ibidem,* p.111.
[54] *Ibidem.*

BDD-A29751 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:26 UTC)

epidermă / schimbată zi de zi şi fără durere”[55]. Primăvara a pus stăpânire peste tot, acum ea este purtată prin parcuri şi cafenele. Eul nu-şi mai aminteşte grădinile şi decorurile murdare şi meschine, nici cămăşile adolescente ale personajului „tu” – bărbatul despre care vorbea mai devreme şi căruia i-a adresat o ultimă scrisoare, chiar dacă încă îi sunt cunoscute. Pentru prima dată apare euforia datorită faptului că trăieşte amintirile care îi ocrotesc trupul din interior „Acesta este rostul euforiei – identitatea mea cu mine”[56] fără a lăsa intimitatea să intervină. Dimineţile se scurg „Încă o dimineaţă se scurge încet printre degete”[57], iar eul nu doreşte să o iubească, sa o cunoască sau să o revendice şi simte picurii de ploaie mari – ca de vară – cum îi udă spatele. Îşi dă seama ce reprezintă frumuseţea si cum trebuie înţeles că fiecare lucru sau fiinţă – precum bărbatul – este frumoasă dacă o laşi să fie exact cum este ea şi să renunţi să o mai „citeşti” precum facea în trecut: „Cât despre frumuseţe: înseamnă / a tolera fiinţa conform naturii sale; / iată: bărbaţii mei devin frumoşi / dacă eu îmi scot ochelarii”. I se adresează lui Dumnezeu deseori şi îl îndeamnă să-i ierte pe cei singuri care trişează.

„Noaptea nopţilor biografiei noastre” pare un poem de final pentru cei doi, parcă ar fi ultima dată când vorbeşte la persoana întâi, plural şi întunericul se aşterne pe amintirile eului. „Nu mai veghează nimeni asupra noastră”[58] este versul care accentuează această noapte dintre cei doi. Urmează o „Biografie-robot” în care contemplă materia din interior, precum ar creea o biografie a sa de la vârsta de şapte ani, „subţire frăgezită ca primăvara pielea şopârlei”[59], apoi urmează vârsta în care are tangenţă cu bărbaţii care „sunt pentru fericire doar câteva momente”[60], urmând schimbarea identităţii precum schimbarea dinţilor şi nu în ultimul rând viaţa de rutină care este „într-o pajişte de mentă / drept demnitate personală - Melancolia”[61]. Acum acest substantiv comun „melancolie”devine unicizat, la fel cum erau bărbaţii până acum. Dar această stare de melancolie nu mai are nicio importanţă, acum eul liric se descurcă singur, fără suferinţă, după cum putem observa în continuare, în poemul „Voiajul de nuntă”. Prezentul pare să fie cum îşi doreşte, i se îndeplinesc toate dorinţele deoarece ceea ce îşi cere, reuşeşte să-şi îndeplinească şi singură: „Sărută-ţi mâinile singură! Spun / în nopţile în care / ca un bărbat legitim singurătatea mă ţine în braţe”[62]; deja este obişnuită cu singurătatea, pare chiar legitimă şi uneori noaptea mai simte nevoia de afecţiune pe care şi-o oferă singură. Psihicul său parcă este afectat încă de ceea ce a fost înainte de amnezia pe care o trăieşte, de aceea anumite fapte săvârşite precum sărutul propriilor mâini pare un gest necugetat. Din ce în ce mai des se adresează divinităţii „află Doamne: singurătatea ta nu este egalul singurătăţii” sau „Doamne! trăiesc numai sufletele noastre cunoscătoare”[63].

[55]*Ibidem,* 106.
[56]Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.107.
[57]*Ibidem,* p.108.
[58]*Ibidem,* p.110.
[59]*Ibidem,* p.113.
[60]*Ibidem.*
[61]*Ibidem.*
[62]*Ibidem,* p.115.
[63] Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011, p.118.

BDD-A29751 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:26 UTC)

Poemul care încheie această secvenţă, dar şi acest volum de poezie al Martei Petru este „Nostalgii în alb”. Din nou Marta este personajul principal al poemului, cea care ia parte la întâmplări doar a doua zi după ce au loc. Omniscientul poet scrie că rămâne vie doar nostalgia acelui eveniment din viaţă care înlătura tridimensionalul şi invizibilul la fel „cum nespectaculoasa floare regina-nopţii / neutralizează deopotrivă / mirosul unui corp uman vremelnic cald / sau amintirea melancoliei diurne”[64]. Volumul se încheie cu un oraş înzăpezit, în care moartea ar fi singurul element desăvârşit de iarnă care ar putea să aibă loc.

Acest volum este mai complex decât volumul de debut al Martei Petreu, iar cele trei secvenţe nu sunt decât introduceri „în odiseea identităţii pierdute”[65]. În această poezie putem remarca faptul că deţine o responsabilitate de a desluşi vizibilul în invizibil, iar întreaga creaţie nu este decât un omagiu care este adus conştiinţei, după cum afirmă Virgil Ierunca.[66]

BIBLIOGRAPHY

Bibliografia operei:

Petreu, Marta, *Apocalipsa după Marta,* Editura Polirom, Bucureşti, 2011

Bibliografia critică:

Ierunca, Virgil, *Semnul mirării,* Editura Humanitas, Bucureşti, 1995

Oprea, Nicolae, *Literatura „echinoxului”-partea I-*, Editra Dacia, Cluj-Napoca, 2012

Oprea, Nicolae, *Timpul lecturii. Selecţie de cronicar,* Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002

Perian, Gheorghe, *Prefaţă la: Viorel Mureşan, Sîmbăta lucrurilor,* Editura Limes, Cluj, 2006

Perian, Gheorghe, *Scriitori români postmoderni. Eseuri,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1996

Petreu, Marta, *Biblioteci în aer liber,* Editura Polirom, Iaşi, 2014

Poantă, Petru, *Efectul „Echinox”, sau, Despre echilibru,* Editura Apostrof, Cluj-Napoca, 2003

Poenar, Horea, *Dicţionar Echinox A-Z. Perspectivă analitică,* Editura Paralela 45, Piteşti, 2008

Simion, Eugen, *Scritori români de azi, IV*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1989

Simion, Eugen, *Dicţionarul general al literaturii române,* Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005

Ţeposu, G. Radu, *Istoria tragică şi grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, Ediţia a III-a, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2006

Vedinaş, Traian, *Exhinoxismul. Dicţionar sintetic şi antologic,* Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2010

Voncu, Răzvan, *Un deceniu de literatură:1998-2008*, Editura Ideea Europeană, Bucureşti, 2009

Vulturescu, George, *Cronicar pe Frontiera Poesis*, Editura Princeps Edit, Iaşi, 2005

Zaciu, Mircea, *Lecturi şi zile*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1975

Zaciu, Mircea, *departe aproape*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2012

[64] *Ibidem,* p.119.
[65] Virgil, Ierunca, *Semnul mirării,* Editura Humanitas, 1995, Bucureşti, p.208.
[66] *Ibidem,* p.213.

BDD-A29751 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:26 UTC)